

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

6. detsember 2012*

Liidu kodakondsus — ELTL artikkel 20 — Direktiiv 2003/86/EÜ — Perekonnaga taasühinemise õigus — Väikelapseas liidu kodanikud, kes elavad koos oma emadega, kes on kolmanda riigi kodanikud, selle liikmesriigi territooriumil, mille kodanikud need lapsed on — Emade, kellele on antud kõnealuste liidu kodanike ainuhooldusõigus, õigus alaliselt selles liikmesriigis elada — Uute perekondade loomine pärast kõnealuste emade uuesti abiellumist kolmandate riikide kodanikega ja neist abieludest laste sündimist, kes on samuti kolmandate riikide kodanikud — Taotlused perekonna taasühinemiseks liidu kodanike päritoluliikmesriigis — Uutele abikaasadele riigis elamise õiguse andmisest keeldumine piisava sissetuleku puudumise tõttu — Austus perekonnaelu vastu — Laste parimate huvidega arvestamine

Liidetud kohtuasjades C-356/11 ja C-357/11,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Korkein hallinto-oikeus'e (Soome) 5. juuli 2011. aasta otsustega esitatud eelotsusetaotlused, mis saabusid Euroopa Kohtusse 7. juulil 2011, menetlustes

O.,

S.

versus

Maahanmuuttovirasto (C-356/11),

ja

Maahanmuuttovirasto,

versus

L. (C-357/11),

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseis: kohtunik A. Rosas teise koja presidendi ülesannetes, kohtunikud U. Lõhmus, A. Ó Caoimh (ettekandja), A. Arabadjiev ja C. G. Fernlund,

kohtujurist: Y. Bot,

kohtusekretär: ametnik V. Tourrès,

arvestades kirjalikus menetluses ja 12. septembri 2012. aasta kohtuistungil esitatut,

* Kohtumenetluse keel: soome.

arvestades kirjalikke seisukohti, mille esitasid:

- L., esindaja: J. Streng,
- Soome valitsus, esindaja: J. Heliskoski,
- Taani valitsus, esindajad: V. Pasternak Jørgensen ja C. Vang,
- Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze ja A. Wiedmann,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* W. Ferrante,
- Madalmaade valitsus, esindajad: C. Wissels ja B. Koopman,
- Poola valitsus, esindaja: M. Szpunar,
- Euroopa Komisjon, esindajad: D. Maidani ja E. Paasivirta,

olles 27. septembri 2012. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlused puudutavad ELTL artikli 20 tõlgendamist.
- 2 Eelotsusetaotlused on esitatud kahes kohtuasjas; esimeses vaidlevad kolmandate riikide kodanikud O. ja S. ning Maahanmuuttovirasto (migratsiooniamet) (kohtuasi C-356/11), ja teises Maahanmuuttovirasto ning kolmanda riigi kodanik L.-i (kohtuasi C-357/11) seoses sellega, et nende isikute taotlused saada perekonna taasühinemise õiguse alusel elamisluba, jäeti rahuldamata.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 2003/86/EÜ

- 3 Nõukogu 22. septembri 2003. aasta direktiivi 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta (ELT L 251, lk 12, ELT eriväljaanne 19/06, lk 224) põhjendused 2, 4, 6 ja 9 on sõnastatud järgmiselt:
 - „(2) Perekonna taasühinemist käsitlevad meetmed tuleks vastu võtta kooskõlas kohustusega kaitsta perekonda ja austada pereelu, mis on sätestatud paljudes rahvusvahelise õiguse aktides. Käesolev direktiiv austab põhiõigusi ning peab kinni põhimõtetest, mida tunnustab eelkõige [Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi „EIÕK”)] artikkel 8 ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta [edaspidi „harta”].

[...]

(4) Perekonna taasühinemine on vajalik pereelu võimaldamiseks. See aitab liikmesriigis viibivate kolmandate riikide kodanike integreerumist hõlbustades ühiskonnakultuurilise stabiilsuse loomist ja samuti majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse edendamist, mis on [EÜ] asutamislepingus sätestatud [Euroopa Liidu] põhieesmärk.

[...]

(6) Perekonna kaitseks ning pereelu loomiseks või hoidmiseks tuleks ühiste kriteeriumide põhjal määrata kindlaks perekonna taasühinemise õiguse kasutamise materiaalsed tingimused.

[...]

(9) Perekonna taasühinemine peaks olema igal juhul võimalik perekonna tuumiku, st abikaasa ja alaealiste laste puhul.”

4 Direktiivi artikkel 1 sätestab, et selle direktiivi „eesmärk on määrata kindlaks perekonna taasühinemise õiguse kasutamise tingimused kolmandate riikide kodanikele, kes elavad seaduslikult liikmesriikide territooriumil.”

5 Sama direktiivi artikli 2 kohaselt:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) *kolmanda riigi kodanik* – isik, kes ei ole liidu kodanik asutamislepingu artikli 17 lõike 1 tähenduses;

[...]

c) *perekonna taasühinemist taotlev isik* – kolmanda riigi kodanik, kes elab seaduslikult liikmesriigis ja kes taotleb oma pereliikmete taasühinemist temaga või kelle pereliikmed taotlevad taasühinemist temaga;

d) *perekonna taasühinemine* – liikmesriigis seaduslikult elava kolmanda riigi kodaniku pereliikmete sisenemine sellesse liikmesriiki ja seal elamine, et perekond jääks kokku, olenemata sellest, kas peresuhted tekkisid enne või pärast kõnealuse kolmanda riigi kodaniku sisenemist sellesse liikmesriiki”.

6 Direktiivi 2003/86 artikli 3 lõiked 1 ja 3 sätestavad:

„1. Vastavalt direktiivi artiklile 3 kohaldatakse käesolevat direktiivi, kui perekonna taasühinemist taotleval isikul on liikmesriigi väljastatud ühe- või mitmeaastase kehtivusajaga elamisluba ja samas on tal põhjust eeldada, et ta saab alalise elamisõiguse, kui tema pereliikmed on kolmandate riikide kodanikud, nende õiguslikust seisundist olenemata.

[...]

3. Käesolevat direktiivi ei kohaldata liidu kodanike pereliikmete suhtes.”

7 Direktiivi artikli 4 lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid lubavad vastavalt käesolevale direktiivile ning IV peatükis, samuti artiklis 16 sätestatud tingimustele oma territooriumile siseneda ja seal elada järgmistel pereliikmetel:

a) perekonna taasühinemist taotleva isiku abikaasa.

- b) perekonna taasühinemist taotleva isiku ning tema abikaasa alaealised lapsed [...]
 - c) perekonna taasühinemist taotleva isiku alaealised lapsed [...], kui perekonna taasühinemist taotlev isik on nende eestkostja ning lapsed on tema ülalpidamisel. [...] [...]
 - d) abikaasa alaealised lapsed [...], kui abikaasa on nende eestkostja ning lapsed on tema ülalpidamisel.”
- 8 Perekonna taasühinemise ja pereliikmete elamisloa taotluse läbivaatamisel peavad liikmesriigid nimetatud direktiivi artikli 5 lõikele 5 piisavalt arvesse võtma alaealiste laste parimaid huvisid.
- 9 Direktiivi 2003/86 artikli 7 lõikes 1 on sätestatud:

„Perekonna taasühinemise taotluse esitamisel võib asjaomane liikmesriik taotluse esitajalt nõuda tõendeid selle kohta, et perekonna taasühinemist taotleval isikul on:

[...]

- c) stabiilne ja korrapärane sissetulek, millega ta suudab iseennast ja oma pereliikmeid ilma asjaomase liikmesriigi sotsiaalsüsteemi abita ülal pidada. Liikmesriigid hindavad kõnealuse sissetuleku laadi ja korrapärasust ning võivad seejuures võtta arvesse siseriiklike palkade ja pensionide miinimumtasest ja pereliikmete arvu.”
- 10 Viidatud direktiivi artikkel 17 sätestab:

„Liikmesriigid võtavad perekonna taasühinemise taotluste rahuldamata jätmisel või elamislubade tühistamisel või nende pikendamisest keeldumisel või taasühinemist taotleva isiku või tema pereliikmete riigist välja saatmisel asjakohaselt arvesse isiku peresuhete laadi ja kestust ning tema liikmesriigis elamise kestust, ning samuti pere-, kultuuri- ja ühiskonnasidemete olemasolu tema päritolumaaga.”

Direktiiv 2004/38/EÜ

- 11 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ (ELT L 158, lk 77, lk 35; edaspidi „direktiiv 2004/38/EÜ”), artikkel 1 sätestab:

„Käesoleva direktiiviga sätestatakse:

- a) tingimused, mis reguleerivad liikmesriikide territooriumil vaba liikumise ja elamise õiguse kasutamist liidu kodanike ja nende pereliikmete poolt;
- b) liidu kodanikele ja nende pereliikmetele alaline elamisõigus liikmesriikide territooriumil;

[...]”

- 12 Nimetatud direktiivi artikkel 2 „Mõisted” näeb ette:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) *liidu kodanik* – isik, kellel on mõne liikmesriigi kodakondsus;

2) pereliige:

a) abikaasa;

[...]

c) alanejad lähisugulased, kes on alla 21 aastased või ülalpeetavad, ja [...] abikaasa [...] alanejad sugulased, kes on alla 21 aastased või ülalpeetavad;

d) ülalpeetavad ülenejad lähisugulased [...]

3) *vastuvõttev liikmesriik* – liikmesriik, kuhu liidu kodanik oma vaba liikumise ja elamise õiguse kasutamiseks liigub.”

13 Sama direktiivi artikli 3 „Soodustatud isikud” lõige 1 sätestab:

„Käesolevat direktiivi kohaldatakse kõikide liidu kodanike suhtes, kes liiguvad liikmesriiki või elavad liikmesriigis, mille kodanikud nad ei ole, ja nende artikli 2 punktis 2 määratletud pereliikmete suhtes, kes on nendega kaasas või ühinevad nendega.”

Soome õigus

14 Välismaalaste seaduse (Ulkomaalaislaki) § 37 lõige 1 sätestab:

„Käesoleva seaduse kohaldamisel käsitatakse pereliikmena Soomes elava isiku abikaasat ja alla 18 aastasi vallalisi lapsi, kelle hooldaja on Soomes elav isik või tema abikaasa. Kui Soomes elav isik on alaealine laps, on pereliige tema hooldaja. [...]”

15 Kõnealuse seaduse § 39 lõige 1 sätestab:

„Juhul kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti, on elamisloa andmise eelduseks, et välismaalasel on piisavad elatusvahendid. Elatusvahendite tingimusest võib erandjuhtudel siiski kõrvale kalduda, kui selline erand on põhjendatud erandlikult raskete asjaoludega või kui see on nõutav lapse parimates huvides [...]”

16 Sama seaduse § 47 lõige 3 sätestab:

„Kui välismaalasele on antud pikaajalise elaniku elamisluba või alaline elamisluba, siis antakse tema pereliikmele pikaajalise elaniku elamisluba”

17 Välismaalaste seaduse § 66 a sätestab:

„Kui elamisluba taotletakse peresuhte alusel, peab loa andmata jätmise kaalumisel arvesse võtma välismaalase peresuhte laadi ja kestust, tema riigis elamise kestust ning tema pere-, kultuuri- ja ühiskonnasidemete olemasolu tema kodumaaga [...]”

Põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimused

Kohtuasi C-356/11

- 18 Ghana kodanik S., kes elab Soomes alalise elamisloa alusel, abiellus 4. juulil 2001 Soome kodanikuga, kellega tal on 11. juulil 2003 sündinud laps. Lapsel on Soome kodakondsus ja ta on alati elanud Soomes. Lapse ainuhooldusõigus on alates 2. juunist 2005 antud S.-ile. Abikaasad lahutasid 19. oktoobril 2005. Lapse isa elab Soomes.
- 19 Eelotsusetaotlusest ilmneb, et Soomes elamise ajal S. õppis, oli sünnituspuhkusel, läbis ühe koolituse ja töötas.
- 20 S. abiellus 26. juunil 2008 Côte d'Ivoire'i kodaniku O.-ga. Viimati nimetatu esitas 3. juulil 2008 Maahanmuuttovirastole elamisloa taotluse, mida ta põhjendas selle abieluga. Nende kooselust sündis Soomes 21. novembril 2009 laps, kellel on Ghana kodakondsus, ja tema suhtes on abikaasadel ühine hooldusõigus. O. elab koos S.-i ja tema kahe lapsega.
- 21 Eelotsusetaotlusest ilmneb, et O. sõlmis 1. jaanuaril 2010 ühe aasta pikkuse kestusega töölepingu, milles oli ette nähtud kaheksa tunni pikkune tööpäev tasuga 7,50 eurot tunnis. Ta ei ole aga esitanud dokumente, mis kinnitaksid, et ta selle lepingu alusel töötas.
- 22 Maahanmuuttovirasto jättis 21. jaanuari 2009. aasta otsusega rahuldamata O. esitatud elamisloataotluse, kuna ta leidis, et O.-l ei ole piisavalt elatusvahendeid. Lisaks leidis ta, et kõnealusel juhul ei esine ühtki põhjust sellest elatusvahendite tingimusest kõrvale kalduda, nagu see on välismaalaste seaduse § 39 lõike 1 esimese lause alusel võimalik erandlikult raskete asjaolude esinemisel või kui seda nõuavad lapse parimad huvid.
- 23 Helsingin hallinto-oikeus (Helsingi halduskohus) jättis 27. augusti 2009. aasta otsusega rahuldamata O. esitatud kaebuse, mis oli esitatud kõnealuse otsuse tühistamiseks.
- 24 S. ja O. esitasid seejärel kõnealuse otsuse peale apellatsioonkaebuse Korkein hallinto-oikeusele (kõrgeim halduskohus).

Kohtuasi C-357/11

- 25 Alžeeria kodanik L. elab alates 2003. aastast samuti Soomes. Ta sai alalise elamisloa pärast abiellumist Soome kodanikuga. Sellest abielust sündis 2004. aastal laps, kes on Soome kodanik ja kes on alati elanud Soomes. Abikaasad lahutasid abielu 10. detsembril 2004 ja L. sai nende lapse ainuhooldusõiguse. Lapse isa elab Soomes.
- 26 L. abiellus 19. oktoobril 2006 Alžeeria kodaniku M.-iga, kes saabus märtsis 2006 õiguspäraselt Soome, kus ta palus poliitilist varjupaika ning kus ta tema väidete kohaselt elas L.-ga koos alates sama aasta aprillist. M. saadeti oktoobris 2006 tagasi oma päritoluriiki.
- 27 L. taotles 29. novembril 2006 Maahanmuuttovirastolt oma abikaasale Soome elamisloa väljastamist nende abielu alusel.
- 28 Sellest kooselust sündis Soomes 14. jaanuaril 2007 laps, kes on Alžeeria kodanik ning kelle suhtes on ta mõlemal vanemal ühine hooldusõigus. Ei ole tõendatud, et M. oleks oma lapsega kohtunud.
- 29 Eelotsusetaotlusest ilmneb, et L. ei ole Soomes elamise ajal kunagi töötanud. Tema elatusvahenditeks on toimetulekutoetus ja muud toetused. Teadaolevalt ei ole tema abikaasa Soomes töötanud, kuigi ta on väitnud, et võib seal leida tööd tänu oma keelteoskusele.

- 30 Maahanmuuttovirasto jättis 15. augusti 2008. aasta otsusega M.-i puudutava elamisloa taotluse rahuldamata, põhjendades seda elatusvahendite puudumisega.
- 31 Helsingin hallinto-oikeus rahuldab 21. aprilli 2009. aasta otsusega L.-i kaebuse, milles ta palus tühistada Maahanmuuttovirasto eitav otsus. Maahanmuuttovirasto esitas selle kohtuotsuse peale eelotsusetaotluse esitanud kohtule apellatsioonkaebuse.
- 32 Käsitletavates eelotsusetaotlustes märgib Korkein hallinto-oikeus, et kuna O.-le ja M.-ile elamisloa andmisest keelduti, siis on võimalik, et nende abikaasad ja nende hooldada olevad lapsed, sealhulgas need, kes on liidu kodanikud, on sunnitud lahkuma Euroopa Liidu territooriumilt, et neil oleks võimalik elada perekonnana. Korkein hallinto-oikeus palub sellega seoses selgitust Euroopa Kohtu 8. märtsi 2011. aasta otsuses kohtuasjas C-34/09: Ruiz Zambrano (EKL 2011, lk I-1177) väljendatud põhimõtete kohaldamise kohta.
- 33 Neil asjaoludel otsustas Korkein hallinto-oikeus menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

Kohtuasi C-356/11

- „1) Kas ELTL artikliga 20 on vastuolus see, kui kolmanda riigi kodanikule keeldutakse elatusvahendite puudumise tõttu elamisluba andmast perekondlikus olukorras, kus tema abikaasa hooldada on laps, kellel on liidu kodakondsus, ja kus kolmanda riigi kodanik ei ole selle lapse bioloogiline isa ega hooldaja?
- 2) Kui vastus esimesele küsimusele on eitav, siis kas ELTL artikli 20 mõju tuleb hinnata teisiti, kui elamisloata kolmanda riigi kodanik, tema abikaasa ja viimase hooldada olev laps, kellel on liidu kodakondsus, elavad koos?”

Kohtuasi C-357/11

- „1) Kas ELTL artikliga 20 on vastuolus see, kui kolmanda riigi kodanikule keeldutakse elatusvahendite puudumise tõttu elamisluba andmast perekondlikus olukorras, kus tema abikaasa hooldada on laps, kellel on liidu kodakondsus, ja kus kolmanda riigi kodanik ei ole selle lapse bioloogiline isa ega hooldaja ega ela abikaasa või nimetatud lapsega koos?
- 2) Kui vastus esimesele küsimusele on eitav, siis kas ELTL artikli 20 mõju tuleb hinnata teisiti, kui elamisloata kolmanda riigi kodanikul, kes ei ela Soomes, ja tema abikaasal on ühine, Soomes elav laps, kes on kolmanda riigi kodanik ja kelle suhtes on vanematel ühine hooldusõigus?”
- 34 Euroopa Kohtu presidendi 8. septembri 2011. aasta määrusega liideti eelotsusetaotlused kohtuasjades C-356/11 ja C-357/11 kirjaliku ja suulise menetluse ja kohtuotsuse tegemise huvides. Euroopa Kohus jättis rahuldamata eelotsusetaotluse esitanud kohtu taotluse kohaldada neile kahele asjale kiirendatud menetlust, mis on ette nähtud Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklis 23a ja Euroopa Kohtu kodukorra sel ajal kehtinud redaktsiooni artikli 104a esimeses lõigus.

Eelotsuse küsimuste analüüs

- 35 Nimetatud küsimustega, mida tuleb käsitleda koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas liidu kodakondsust puudutavaid liidu õiguse sätteid tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi keeldumine kolmanda riigi kodanikule perekonnaga taasühinemise õiguse alusel elamisloa andmisest, kui see kodanik soovib elada koos oma abikaasaga – kes on samuti kolmanda riigi

kodanik, elab seaduslikult selles liikmesriigis ja on oma esimesest abielust sündinud liidu kodanikust lapse ema – ning koos lapsega, kes on sündinud nende endi kooselust, ja kes on samuti kolmanda riigi kodanik.

- 36 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib selles osas teada, kas liidu kodakondsusega seotud sätete tõlgendamist mõjutab asjaolu, et elamisloa taotleja elab oma abikaasaga koos, ta ei ole liidu kodanikust lapse bioloogiline isa ega ole selle lapse hooldaja,.
- 37 Soome, Taani, Saksamaa, Itaalia, Madalmaade ja Poola valitsus ning Euroopa Komisjon leiavad, et ELTL artikliga 20 ei ole vastuolus see, et liikmesriik keeldub oma territooriumil elamise õigust andmast kolmanda riigi kodanikule, kes on sellises olukorras nagu käsitletakse põhikohtuasjades.
- 38 Sisuliselt leiavad kõnealused valitsused ja institutsioon, et Euroopa Kohtu poolt eespool viidatud kohtuotsuses Ruiz Zambrano esitatud põhimõtted seonduvad äärmiselt erakordsete asjaoludega, mille puhul siseriikliku meetme kohaldamine tingiks liidu kodaniku staatusest tulenevate põhiliste õiguste reaalse kasutamise võimalusest ilmajäämise. Käesoleval juhul erinevad põhikohtuvaidluste aluseks olevad asjaolud tegelikult oluliselt nendest, mille alusel tehti kõnealune kohtuotsus. Nimelt ei ole O. ja M. bioloogilised isad nendele liidu kodanikest väikelastele, kellest lähtuvalt need isikud soovivad tuletada oma elamisloa saamise õigust. Viimati nimetatud isikud ei ole kõnealuste laste hooldajad. Lisaks on nende laste emadel endal õigus Soomes alaliselt elada, mistõttu nende liidu kodanikest lapsed ei ole sunnitud lahkuma liidu territooriumilt, erinevalt eespool viidatud kohtuotsuses Ruiz Zambrano käsitletud lastest. Kui nende liidu kodanike emad peaksid otsustama liidu territooriumilt perekonna ühtsuse säilitamiseks lahkuda, ei oleks see nende abikaasadele elamislubade andmisest keeldumise vältimatu tagajärg.
- 39 Saksamaa ja Itaalia valitsus rõhutavad nimelt, et O. ja M. ei kuulu asjaomaste liidu kodanike tuumikperekonda, kuna nad ei ole nende laste bioloogilised isad ega ülalpidajad.
- 40 Kõigepealt tuleb märkida, et olenemata sellest, milline staatus siseriikliku õiguse sätete alusel on taotlejatel põhikohtuasjas, ilmneb Euroopa Kohtule esitatud toimikust, et O.-d ja M.-i puudutavad perekonna taasühinemisõiguse alusel esitatud elamisloataotlused on seotud Soomes seaduslikult elava S.-i ja L.-iga, kui perekonna taasühinemist taotlevad isikutega, st isikutega kellest lähtuvalt taasühinemist taotletakse.

Liidu kodakondsusega seotud liidu õigusnormid

- 41 Esmalt tuleb direktiivi 2004/38 osas meenutada, et selle alusel ei saa liikmesriiki sisenemise ja seal elamise õigust mitte kõik liidu kodaniku pereliikmetest kolmanda riigi kodanikud, vaid ainult need, kes on sellise liidu kodaniku pereliikmed, kes on kasutanud oma õigust vabalt liikuda, asudes elama liikmesriiki, mille kodanik ta ei ole (25. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-127/08: Metock jt, EKL 2008, lk I-6241, punkt 73, ja 15. novembri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-256/11: Dereci jt, EKL 2011, lk I-11315, punkt 56).
- 42 Kuivõrd käesolevas kohtuasjas ei ole kumbki väikelapseas liidu kodanik kasutanud kunagi oma õigust vabalt liikuda ning on alati elanud liikmesriigis, mille kodanikud nad on, siis tuleb asuda seisukohale, et nad ei kuulu mõiste „soodustatud isik” alla direktiivi 2004/38 artikli 3 lõike 1 tähenduses, mistõttu see direktiiv ei ole kohaldatav nende kodanike ega nende pereliikmete suhtes (eespool viidatud kohtuotsus Dereci jt, punkt 57).
- 43 ELTL artikli 20 osas on Euroopa Kohtul juba olnud võimalus selgitada, et selliste liidu kodanike olukorda, nagu põhikohtuasjades käsitletavat Soome kodanikest lapsed, kes ei ole kasutanud õigust vabalt liikuda, ei saa siiski ainuüksi sellest asjaolust lähtuvalt samastada puhtalt liikmesriigi sisese olukorraga, st olukorraga, mis ei ole üheski aspektis seotud mis tahes olukorraga, mis on ette nähtud

liidu õiguses (vt eespool viidatud kohtuotsus Ruiz Zambrano; 5. mai 2011. aasta otsus kohtuasjas C-434/09: McCarthy, EKL 2011, lk I-3375, punkt 46, ja eespool viidatud kohtuotsus Dereci jt, punkt 61).

- 44 Nimelt, kuna liikmesriikide kodanike põhistaatus on olla liidu kodanik, on S.-i ja L.-i esimestest abieludest sündinud lastel selle liikmesriigi kodanikuna ELTL artikli 20 lõike 1 alusel liidu kodaniku staatus ning nad võivad seega, sh liikmesriigi vastu, mille kodanikud nad on, tugineda selle staatusega kaasnevatele õigustele (eespool viidatud kohtuotsused McCarthy, punkt 48, ja Dereci jt, punkt 63).
- 45 Euroopa Kohus on eeltoodust lähtudes otsustanud, et ELTL artikliga 20 on vastuolus siseriiklikud meetmed, sh liidu kodaniku pereliikmele elamisloa andmisest keeldumise otsused, mille tagajärjel jäävad liidu kodanikud ilma reaalsest võimalusest kasutada põhilisi õigusi, mida liidu kodaniku staatus neile annab (vt eespool viidatud kohtuotsus Ruiz Zambrano, punkt 42).
- 46 Lõpuks tuleb märkida kolmanda riigi kodaniku selles liikmesriigis elamise õiguse osas, kus elavad tema väikesed lapsed, kes on kõnealuse liikmesriigi kodanikud ja kelle ülalpidaja kolmanda riigi kodanik on, et Euroopa Kohus on asunud seisukohale, et sellisel juhul on elamisõiguse andmisest keeldumise tagajärjel need liidu kodanikest lapsed sunnitud lahkuma liidu territooriumilt, et olla koos oma vanematega, ja kõnesolevatel liidu kodanikel on realselt võimatu kasutada põhilisi õigusi, mida nende staatus neile annab (vt eespool viidatud kohtuotsus Ruiz Zambrano, punktid 43 ja 44).
- 47 Liidu kodakondsusest tulenevate põhiliste õiguste kasutamise võimalusest ilmajäämise kriteerium seondub eespool viidatud kohtuotsuste Ruiz Zambrano ja Dereci jt asjaolude aluseks olnud olukordadega, mida iseloomustab asjaolu, et liidu kodanik on tegelikult sunnitud lahkuma mitte ainuüksi selle liikmesriigi territooriumilt, mille kodanik ta on, vaid ka kogu liidu territooriumilt.
- 48 Nimetatud kriteerium on seega äärmiselt eripärane, kuivõrd see seondub olukordadega, kus ei saa erandkorras keelduda andmast elamisõigust sellisele kolmanda riigi kodanikule, kes on liikmesriigi kodaniku pereliige, kuna muidu kaotaks sellele liikmesriigi kodanikule kuuluv liidu kodakondsus oma kasuliku mõju (eespool viidatud kohtuotsus Dereci jt, punkt 67).
- 49 Käesoleval juhul on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne otsustada, kas perekonna taasühinemisõiguse alusel esitatud elamisloataotluste rahuldamata jätmine jätab põhikohtuasjas käsitletavatel asjaoludel asjaomased liidu kodanikud ilma reaalsest võimalusest kasutada põhilisi õigusi, mida nende staatus neile annab.
- 50 Sellise hindamise raames tuleb arvestada asjaoluga, et nende liidu kodanike emadel on asjaomases liikmesriigis alaline elamisluba, mistõttu ei ole neil ega nende ülalpeetavatel liidu kodanikel mingit sundi lahkuda sellest liikmesriigist ega liidu territooriumilt.
- 51 Selle küsimuse hindamisel, kas asjaomased liidu kodanikud on jäänud ilma reaalsest võimalusest kasutada oma põhilisi õigusi, mida nende staatus neile annab, on samuti oluline perekonna taasühinemist taotlevate isikute hooldusõigus ja asjaolu, et need lapsed kuuluvad uue perekonna koosseisu. Ühelt poolt tuleb esile tuua, et kuna S.-il ja L.-il on kõnealuste väikelapseas liidu kodanike ainuhooldusõigus, siis tähendaks nende otsus lahkuda perekonna kooshoidmise huvides selle liikmesriigi territooriumilt, mille kodanikud need lapsed on, et neil liidu kodanikel võetakse igasugune võimalus olla kontaktis oma bioloogiliste isadega juhul, kui selline kontakt on senini säilinud. Teiselt poolt tooks mis tahes otsus jääda selle liikmesriigi territooriumile, säilitamiseks võimalikud suhted nende väikelapseas liidu kodanike ja nende bioloogiliste isade vahel, endaga kaasa selle, et saavad kahjustada teiste, kolmanda riigi kodanikest laste suhted nende bioloogiliste isadega.
- 52 Selles osas siiski iseenesest ei piisa üksnes asjaolust, et majanduslikust seisukohast või liidu territooriumil perekonna ühtsuse säilitamiseks näib soovitav, et kolmandate riikide kodanikest ja ühest väikelapseas liidu kodanikust koosneva pere liikmed saaksid elada koos selle kodanikuga liidu

territoriumil selles liikmesriigis, mille kodakondsus viimati nimetatud isikul on, asumaks seisukohale, et kui ei anta sellist õigust riigis elada, on nimetatud kodanik sunnitud liidu territooriumilt lahkuma (vt eespool viidatud kohtuotsus Dereci jt, punkt 68).

- 53 Nimelt tuleb eespool punktis 49 mainitud hindamise raames, mille peab läbi viima siseriiklik kohus, uurida kõiki käsitletava juhtumi asjaolusid, et määrata kindlaks, kas põhikohtuasjas tehtud otsused keelduda elamisloa andmisest, võivad kahjustada asjaomastele liidu kodanikele kuuluva liidu kodakondsuse kasuliku mõju.
- 54 See, kas isik, kelle jaoks perekonna taasühinemisõiguse alusel esitatud elamisluba taotletakse, elab või ei ela koos perekonna taasühinemist taotleva isikuga ja teiste pereliikmetega, ei ole selle hindamise puhul otsustav, kuna ei saa välistada, et mõned pereliikmed, kelle jaoks perekonna taasühinemistaotlus on esitatud, saavad sellesse liikmesriiki ülejäänud perekonnast eraldi.
- 55 Lisaks tuleb märkida, et vastupidi Saksamaa ja Itaalia valitsuse väidetele, olgugi et eespool viidatud kohtuotsuses Ruiz Zambrano väljendatud põhimõtted on kohaldatavad äärmiselt erakordsete asjaolude esinemise korral, ei tulene Euroopa Kohtu praktikast, et neid saaks kohaldada üksnes olukordades, kus on tegemist bioloogiliste sidemetega selle kolmanda riigi kodaniku, kelle jaoks elamisluba taotletakse, ja väikelapseas liidu kodaniku vahel, kellest lähtuvalt võib tuleneda taotleja riigis elamise õigus.
- 56 Seevastu tuleb arvesse võtta asjaomaste väikelapseas liidu kodanike emade alalist elamisõigust ja asjaolu, et kolmandate riikide kodanikud, kelle jaoks elamisluba taotletakse, ei pea neid kodanikke seadusjärgselt ülal ega hoolitse nende eest majanduslikult või emotsionaalselt, kui hinnatakse küsimust kas neil lastel on elamisloa andmise keeldumise otsuste tõttu võimatu kasutada oma põhilisi õigusi, mida nende staatus neile annab. Nagu kohtujurist on oma ettepaneku punktis 44 märkinud, võib sõltuvussuhe väikelapseas liidu kodaniku ja kolmanda riigi kodaniku vahel, kellele keelduti andmast elamisluba, kahjustada liidu kodakondsuse kasulikku mõju, kui selle sõltuvuse tõttu on see liidu kodanik kõnealuse keelduva otsuse tõttu sunnitud lahkuma mitte ainult selle liikmesriigi territooriumilt, mille kodanik ta on, vaid ka kogu liidu territooriumilt (vt eespool viidatud kohtuotsused Ruiz Zambrano, punktid 43 ja 45, ning Dereci jt, punktid 65–67).
- 57 Kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu poolt läbiviidaval kontrollimisel ei ilmne vastupidist, näib Euroopa Kohtule esitatud teabest tulenevalt, et põhikohtuasjades ei ole tegemist sellise sõltuvusega.
- 58 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb märkida, et ELTL artiklit 20 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus liikmesriigi keeldumine kolmanda riigi kodanikule perekonnaga taasühinemise õiguse alusel elamisloa andmisest, kui see kodanik soovib elada koos oma abikaasaga – kes on samuti kolmanda riigi kodanik, elab seaduslikult selles liikmesriigis ja on oma esimesest abielust sündinud liidu kodanikust lapse ema – ning koos lapsega, kes on sündinud nende endi kooselust, ja kes on samuti kolmanda riigi kodanik, tingimusel et selline keeldumine ei too asjaomase liidu kodaniku jaoks kaasa liidu kodaniku staatusest tulenevate põhiliste õiguste reaalse kasutamise võimalusest ilmajäämist; selle tingimuse kontrollimine on siseriikliku kohtu ülesanne.
- 59 Juhul kui siseriiklik kohus otsustab tema menetluses olevates kohtuasjades käsitletavate asjaolude alusel, et põhikohtuasjas elamislubade andmisest keeldumisest ei tulene sellist õiguste piiramist, siis see ei mõjutaks vastust küsimusele, kas muudel alustel, eeskätt perekonnaelu kaitset käsitleva õiguse alusel, ei saa O.-le ja M.-le elamislubade andmisest keelduda. Seda küsimust tuleb aga vaadelda põhiõiguste kaitset käsitlevate sätete raames ning vastavalt nende konkreetsele kohaldatavusele (eespool viidatud kohtuotsus Dereci jt, punkt 69).
- 60 Selles osas tuleb meenutada, et vastavalt Euroopa Kohtu praktikale võib pidada vajalikuks arvestada liidu õiguse elemente, millele siseriiklik kohus oma küsimustes ei ole viidanud, ja mida saab siseriikliku kohtu menetluses oleva kohtuasja lahendamisel kasutada (vt eelkõige 26. aprilli 2007. aasta otsus kohtuasjas C-392/05: Alevizos, EKL 2007, lk I-3505, punkt 64).

Direktiiv 2003/86

- 61 Käesoleval juhul viitab eelotsusetaotluse esitanud kohus oma eelotsusetaotlustes direktiivile 2003/86, samas ei esita ta siiski ühtki sellega seotud küsimust.
- 62 Samuti on Soome valitsus – osaliselt – ning Itaalia, Madalmaade ja Poola valitsus ning komisjon märkinud, et O. ja M-i õigust elada liikmesriigis ja nende perede olukorda hinnati või oleks tulnud hinnata direktiivi 2003/86 sätetest lähtudes.
- 63 Selles osas tuleb tõdeda, et kõnealuse direktiivi artikli 1 sõnastuse kohaselt on selle direktiivi eesmärk määrata kindlaks perekonna taasühinemise õiguse kasutamise tingimused kolmandate riikide kodanikele, kes elavad seaduslikult liikmesriikide territooriumil.
- 64 Sama direktiivi artikli 4 lõikes 1 sätestatud pereliikmete mõiste hõlmab perekonna taasühinemist taotleva isiku abikaasa, viimati nimetatud isiku ning tema abikaasa alaealised lapsed, perekonna taasühinemist taotleva isiku ja tema abikaasa alaealised lapsed, kui viimati nimetatud on nende laste hooldajad ning lapsed on nende ülalpidamisel.
- 65 Seega on liidu seadusandja andnud tuumikperekonna mõistele, millele viidatakse direktiivi 2003/86 põhjenduses 9, laia tähenduse.
- 66 Direktiivi 2003/86 artikli 3 lõike 3 kohaselt ei ole see direktiiv siiski kohaldatav liidu kodanike pereliikmete suhtes.
- 67 Eespool viidatud kohtuotsuse Dereci jt, punktis 48 sedastas Euroopa Kohus, et kuivõrd põhikohtuvaidluste raames on tegemist liidu kodanikega, kes elavad liikmesriigis, ning nende kolmanda riigi kodanikest pereliikmetega, kes soovivad siseneda selle liikmesriigi territooriumile ja seal elada kõnealuste liidu kodanikega peresidemete säilitamise eesmärgil, siis ei ole direktiiv 2003/86 asjaomaste kolmanda riigi kodanike suhtes kohaldatav.
- 68 Samas on vastupidi eespool viidatud kohtuotsuses Dereci jt aluseks olnud asjaoludele perekonnaga taasühinemise õigust taotlevad S. ja L. kolmanda riigi kodanikud, kes elavad seaduslikult selles liikmesriigis. Neid tuleb seega pidada direktiivi 2003/86 artikli 2 punkti c tähenduses perekonna taasühinemist taotlevateks isikuteks. Pealegi on nende ja nende abikaasade ühised lapsed ise kolmandate riikide kodanikud, ning neil ei ole seega ELTL artikli 20 alusel liidu kodaniku staatust.
- 69 Arvestades direktiiviga 2003/86 järgitavat eesmärki soodustada perekondade taasühinemist (4. märtsi 2010. aasta otsus kohtuasjas C-578/08: Chakroun, EKL 2010, lk I-1839, punkt 43) ja kaitset mida sellega soovitakse anda kolmandate riikide kodanikele, eelkõige alaealistele, ei saa seda direktiivi jätta kohaldamata üksnes asjaolu tõttu, et üks kolmanda riigi kodanikust alaealise vanematest on ka tema esimesest abielust sündinud liidu kodaniku vanem.
- 70 Direktiivi 2003/86 artikli 4 lõige 1 paneb liikmesriikidele täpsed positiivsed kohustused, millele vastavad selgelt määratletud subjektiivsed õigused. See paneb neile kohustuse lubada perekonna taasühinemist taotleva isiku teatud pereliikmetel perekonnaga taasühineda selles direktiivis määratletud juhtudel ega jäta neile kaalutlusruumi (vt 27. juuni 2006. aasta otsus kohtuasjas C-540/03: parlament vs. nõukogu, EKL 2006, lk I-5769, punkt 60).
- 71 Siiski nõuab see säte eeskätt direktiivi 2003/86 IV peatüki tingimuste täitmist. Kõnealuse direktiivi artikli 7 lõike 1 punkt c on osa nendest tingimustest ja võimaldab liikmesriikidel nõuda tõendit, et perekonna taasühinemist taotleval isikul on stabiilne, korrapärane ja piisav sissetulek, millega ta suudab iseennast ja oma pereliikmeid ilma asjaomase liikmesriigi sotsiaabisüsteemi abita ülal pidada.

Samas sättes täpsustatakse, et liikmesriigid hindavad kõnealuse sissetuleku laadi ja korrapärasust ning võivad seejuures võtta arvesse siseriiklike palgade ja pensionide miinimumtasest ning pereliikmete arvu (eespool viidatud kohtuotsus Chakroun, punkt 42).

- 72 Kõnealuse artikli 4 lõike 1 osas tuleb kõigepealt esile tuua, et põhimõtteliselt on see perekonna taasühinemist taotleva isiku sissetulek, mille hindamist direktiivis 2003/86 taasühinemise taotluste puhul nõutakse, ja mitte selle kolmanda riigi kodaniku sissetulek, kelle jaoks elamisluba taotletakse perekonna taasühinemise õiguse alusel (vt eespool viidatud kohtuotsus Chakroun, punktid 46 ja 47).
- 73 Lisaks tuleb selle sissetuleku osas märkida, et direktiivi 2003/86 artikli 7 lõike 1 punktis c esitatud väljend „sotsiaalisüsteemi abil” ei luba liikmesriigil keelduda perekonna taasühinemise õiguse andmisest perekonna taasühinemist taotlevale isikule, kes on tõendanud, et tal on stabiilne, korrapärane ja piisav sissetulek, millega ta suudab iseennast ja oma pereliikmeid ülal pidada, kuid kellel tema sissetuleku suuruse tõttu on õigus saada eritoetusi, selleks et katta erilisi, individuaalselt määratletud elamiseks vajalikke kulusid või õigus sissetulekut toetavatele meetmetele (vt eespool viidatud kohtuotsus Chakroun, punkt 52).
- 74 Lisaks tuleb märkida, et kuna perekonna taasühinemise lubamine on üldreegel, siis tuleb direktiivi artikli 7 lõike 1 punktis c esitatud õigust tõlgendada kitsalt. Liikmesriigid ei saa neile antud tegutsemisruumi kasutada nii, et see kahjustaks direktiivi eesmärki ja selle direktiivi kasulikku mõju (eespool viidatud kohtuotsus Chakroun, punkt 43).
- 75 Viimaks tuleb veel meenutada, nagu tuleneb direktiivi 2003/86 põhjendusest 2, et direktiiv austab põhiõigusi ja peab kinni hartas tunnustatud põhimõtetest.
- 76 Harta artiklis 7, mis sisaldab õigusi, mis vastavad Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 8 lõikega 1 tagatud õigustele, on tunnustatud õigust sellele, et austataks era- ja perekonnaelu. Harta seda sätet tuleb lisaks lugeda koosmõjus kohustusega seada esikohale lapse parimad huvid, mida tunnustab harta artikli 24 lõige 2, ja arvestades lapse vajadust säilitada regulaarsed isiklikud suhted oma mõlema vanemaga, mis on leidnud väljenduse sama artikli lõikes 3 (vt eespool viidatud kohtuotsus parlament *vs.* nõukogu, punkt 58; ja 23. detsembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-403/09 PPU: *Detiček*, EKL 2009, lk I-12193, punkt 54).
- 77 Direktiivi 2003/86 artikli 7 lõike 1 punkti c ei tohi tõlgendada ja kohaldada viisil, mis rikub kõnealustes harta sätetes esitatud põhiõigusi.
- 78 Nimelt ei pea liikmesriigid mitte ainult tõlgendama siseriiklikku õigust kooskõlas liidu õigusega, vaid nad peavad ka jälgima, et nad ei tugine teisese õiguse tõlgendusele, mis on vastuolus ühenduse õigusega kaitstavate põhiõigustega või muude liidu õiguse üldpõhimõtetega (vt eespool viidatud kohtuotsused parlament *vs.* nõukogu, punkt 105; ja *Detiček*, punkt 34).
- 79 Kuigi harta artiklid 7 ja 24 rõhutavad seda, kui oluline on perekonnaelu lapse jaoks, ei saa neid tõlgendada nii, nagu võtaksid need sätted liikmesriikidelt ära neile kuuluva kaalutlusruumi perekonna taasühinemise taotluste läbivaatamisel (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus parlament *vs.* nõukogu, punkt 59).
- 80 Sellegipoolest tuleb esile tuua, et sellise hindamise käigus ja eelkõige otsustades, kas direktiivi 2003/86 artikli 7 lõikes 1 sätestatud tingimused on täidetud, tuleb selle direktiivi kõnealuseid sätteid tõlgendada ja kohaldada silmas pidades harta artiklit 7 ning artikli 24 lõikeid 2 ja 3, nagu pealegi ilmneb selle direktiivi põhjendusest 2 ja artikli 5 lõikest 5, mis kohustavad liikmesriike vaatama kõnealuseid perekonna taasühinemise taotlusi läbi asjaomaste laste huvidest lähtudes ja perekonnaelu soodustamise eest hoolitsedes.

- 81 Siseriiklikud ametiasutused peavad direktiivi 2003/86 kohaldamisel ja perekonna taasühinemise taotlusi läbi vaadates hindama kõiki kaalul olevaid huve tasakaalustatult ja mõistlikult, lähtudes eelkõige asjaomaste laste huvidest.
- 82 Eespool toodud silmas pidades tuleb esitatud küsimusele vastata, et:
- ELTL artiklit 20 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus liikmesriigi keeldumine kolmanda riigi kodanikule perekonnaga taasühinemise õiguse alusel elamisloa andmisest, kui see kodanik soovib elada koos oma abikaasaga – kes on samuti kolmanda riigi kodanik, elab seaduslikult selles liikmesriigis ja on oma esimesest abielust sündinud liidu kodanikust lapse ema – ning koos lapsega, kes on sündinud nende endi kooselust ja kes on samuti kolmanda riigi kodanik, tingimusel et selline keeldumine ei too asjaomase liidu kodaniku jaoks kaasa liidu kodaniku staatusest tulenevate põhiliste õiguste reaalse kasutamise võimalusest ilmajäämist; selle tingimuse kontrollimine on siseriikliku kohtu ülesanne.
 - Sellised perekonna taasühinemise õiguse alusel esitatud elamisloataotlused, mida käsitletakse põhikohtuasjas, kuuluvad direktiivi 2003/86 kohaldamisalasse. Selle direktiivi artikli 7 lõike 1 punkti c tuleb tõlgendada nii, et kuigi liikmesriikidel on õigus nõuda tõendeid, et perekonna taasühinemist taotleval isikul on stabiilne, korrapärane ja piisav sissetulek, millega ta suudab iseennast ja oma pereliikmeid ülal pidada, peab seda õigust teostama silmas pidades harta artiklit 7 ning artikli 24 lõikeid 2 ja 3, mis kohustavad liikmesriike vaatama kõnealuseid perekonna taasühinemise taotlusi läbi asjaomaste laste huvidest lähtudes ja ka perekonnaelu soodustamise eest hoolitsedes ning vältides nii selle direktiivi eesmärgi kui ka kasulikku mõju kahjustamist. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on kontrollida, kas põhikohtuasjas tehtud otsused keelduda elamisloa andmisest vastavad neile nõuetele.

Kohtukulud

- 83 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

ELTL artiklit 20 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus liikmesriigi keeldumine kolmanda riigi kodanikule perekonnaga taasühinemise õiguse alusel elamisloa andmisest, kui see kodanik soovib elada koos oma abikaasaga – kes on samuti kolmanda riigi kodanik, elab seaduslikult selles liikmesriigis ja on oma esimesest abielust sündinud liidu kodanikust lapse ema – ning koos lapsega, kes on sündinud nende endi kooselust, ja kes on samuti kolmanda riigi kodanik, tingimusel et selline keeldumine ei too asjaomase liidu kodaniku jaoks kaasa liidu kodaniku staatusest tulenevate põhiliste õiguste reaalse kasutamise võimalusest ilmajäämist; selle tingimuse kontrollimine on siseriikliku kohtu ülesanne.

Sellised perekonna taasühinemise õiguse alusel esitatud elamisloataotlused, mida käsitletakse põhikohtuasjas, kuuluvad nõukogu 22. septembri 2003. aasta direktiivi 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta kohaldamisalasse. Selle direktiivi artikli 7 lõike 1 punkti c tuleb tõlgendada nii, et kuigi liikmesriikidel on õigus nõuda tõendeid, et perekonna taasühinemist taotleval isikul on stabiilne, korrapärane ja piisav sissetulek, millega ta suudab iseennast ja oma pereliikmeid ülal pidada, peab seda õigust teostama silmas pidades Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 7 ning artikli 24 lõikeid 2 ja 3, mis kohustavad liikmesriike vaatama kõnealuseid perekonna taasühinemise taotlusi läbi asjaomaste laste huvidest lähtudes ja ka perekonnaelu

soodustamise eest hoolitsedes ning vältides nii selle direktiivi eesmärgi kui ka kasulikku mõju kahjustamist. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on kontrollida, kas põhikohtuasjas tehtud otsused keelduda elamisloa andmisest vastavad neile nõuetele.

Allkirjad